

SFÂNTUL MASLU – TAINĂ A VINDECĂRII

Pr. drd. Dragoș UNGUREANU

Facultatea de Teologie Ortodoxă „Dumitru Stăniloae”,
Universitatea „A.I. Cuza” Iași

Abstract

Life is the gift of God and the dynamism of it could be found in the time and space where man manifests its search for healing either is a spiritual or physical one. The Mystery of Holy Ointment is a work done in the name of the Holy Trinity by priests where man receives the grace of healing, the illness of the soul and body at the same time. Furthermore, during this service, the believer gets back the hope in Christ and He's healing power, but more than this, he receives the gift of forgiveness of the sins and the re-embracing into the bosom of the Church. The healing of the man is a part of the „therapeutical program” initiated by Christ. It is worth considering that the Church was gifted with all the „drugs of grace” in the need to annihilate the „bug of sin”, to erase all the stains which could destroy the health of man and to intensify and rebuild the relationship with God. The key of healing should be found in the permanent connection with the Lord and in the yearning to change our life, as well as in the ability to understand that we have to live in an unceasingly search of God.

Keywords: Sacrament of Holy Unction, Church, healing, faith.

1. Preliminarii

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a aprobat ca 2012 să fie declarat *Anul omagial al Sfântului Maslu și al îngrijirii bolnavilor* în Patriarhia Română. Cu alte cuvinte, Biserica ne face invitația ca în acest an, și nu numai, să redescoperim și să aprofundăm taina vindecării integrale a omului prin dreapta credință, credință care mărturisește pe Iisus Hristos ca fiind cu adevărat Fiul lui Dumnezeu și Doctorul umanității, credință care nu se rezumă la un cadru confesional rigid, ci care ne unește pe toți în integritatea adevărului învățaturii Mântuitorului, o mărturisire a credinței ortodoxe și a ortodoxiei credinței. După cum afirma părintele Ion Bria, „Ortodoxia

a ridicat întotdeauna probleme de credință creștină care corespund nevoilor religioase umane, atitudinilor morale și aspirațiilor spirituale. Ortodocșii rămân încrezători cu privire la problemele esențiale ale umanității și ale mântuirii ei – schimbul ontologic dintre Dumnezeu și umanitate în Persoana lui Iisus Hristos, taina infinită a revelației lui Dumnezeu, natura sacră a persoanei umane, bucuria prilejuită de Hristos Cel înviat –, dar recunosc faptul că Biserica se află sub judecata radicală a lui Dumnezeu în transmiterea acestei comori dumnezeiești¹.

Astăzi trăim într-o societate din ce în ce mai secularizată și difuză, care se detașează cu destulă ușurință de autenticele valori creștine, singurele care înobilează și vindecă omul de superficialitate și mediocritate, de individualism și indiferență, în care abordările antropologice, ale valorii, demnității și libertății vieții umane, reliefează aspecte din ce în ce mai acute. Încă există voci care neagă originea vieții și a omului ca fiind de la Dumnezeu, încercând să dezvolte o antropologie individualistă și rece, egoistă și închisă în sine, punându-se din ce în ce mai mult accent pe latura materialistă și consumistă a vieții umane, în timp ce aspectul spiritual este diminuat sau chiar negat.

Viața este spațiul și timpul în care omul își caută un sens și își fixează un țel, adresându-și marile întrebări despre filosofia și rațiunea existenței sale, încercând să demonstreze într-o manieră strict rațională ceea ce este meta-rațional, ceea ce se găsește dincolo de capacitatea umană a înțelegerii și acceptării. Însă o astfel de manieră sau abordare exclusiv intelectualistă îl duce pe omul contemporan la confuzie în ceea ce privește identitatea sa creștină, la pierderea sensului vieții ca dar divin și la îmbolnăvirea chipului lui Dumnezeu din el, iar din această perspectivă „majoritatea oamenilor de astăzi trăiesc ca și cum Dumnezeu nu ar exista”². Proclamarea de către Nietzsche a „mortii lui Dumnezeu” a dus la negarea valorii vieții creștine și la subminarea chiar a normelor uzuale ale vieții sociale și morale, încât nimeni nu se mai îndoiește de faptul că suntem confrunțați și agasați astăzi cu o criză generală a valorilor sau,

¹ Ion Bria, *Sensul Tradiției Ecumenice. Mărturia și viziunea ecumenică a Bisericii Ortodoxe*, Editura Universității „Lucian Blaga”, Sibiu, 2009, p. 61.

² Pr. Gheorghe Popa, *Comuniune și înnoire spirituală în contextul secularizării lumii moderne*, Editura Trinitas, Iași, 2000, p. 21.

mai bine spus, cu o inversare a lor, iar din acest punct de vedere expresia de mai sus înseamnă „răsturnarea tuturor valorilor”³.

Această rupere a legăturii cu Dumnezeu îl lasă pe om singur cu sine însuși, provocând lipsa de armonie și de comuniune cu semenii săi. Negând pe Dumnezeu, negăm însăși viața, alimentând parcă moartea, înțelegând ca o virusare a relației cu divinitatea sau ca o renunțare la invitația sfințirii omului. În acest sens, se poate spune că „partea cea mai tulburătoare a morții este aceea că întreaga viață dispăre în neant, ca și cum nici măcar nu ar fi existat. Odată cu dispariția subiectului, nu numai că dispăre întreaga lume misterioasă în care a trăit, dar chiar viața sa încetează să mai existe, se neantizează complet: nu mai rămâne nimic, cu excepția, poate, a vreunei foarte vagi și adesea neînsemnate amintiri în altul, pentru scurtă vreme. Prin moarte, viața se neantizează până și în faptul de a fi existat”⁴.

Fără Dumnezeu, viața devine o existență a iadului, o stare de singurătate, o boală incurabilă, în care omul nu poate găsi nici un răspuns la întrebările sale, dar, mai ales, la întrebarea: *De ce?* În acest context, Dumnezeu nu mai este implicat în modelarea omului contemporan și a vieții sale, nu El este Acela care să ofere un sens existenței omului, lumii sau istoriei. Dacă Dumnezeu a devenit o absență în viața umană, idealul omului contemporan a devenit unul marginalizat și efemer. Propunându-și un astfel de ideal îngust, străin celui creștin, omul se simte mai vulnerabil la provocările vieții, din ce în ce mai puțin liber, din ce în ce mai puțin capabil să își transforme cursul vieții prin vindecarea sa integrală, uitând de faptul că „adevărată libertate este a alege viața și tot ceea ce slujește vieții în plenitudinea ei și a demnității omului de chip și asemănare a lui Dumnezeu”⁵.

Viața fără Dumnezeu înseamnă o evadare din existența adevărată, o prăbușire, un întuneric lipsit de sens și de actul creator. Viața trebuie să fie dinamică, echilibrată, optimistă, realistă, lucrătoare

³ Christos Yannaras, *Heidegger și Areopagitul*, traducere de Nicolae Șerban Tanașoca, Editura Anastasia, București, 1996, p. 36.

⁴ † Calinic Botoșăneanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Iașilor, *Tanatologie și nemurire*, Editura Cantes, Iași, 1999, p. 23.

⁵ Pr. prof. dr. Dumitru Radu, *Valoarea vieții umane și apărarea ei*, în „Studii Teologice”, 1983, nr. 7-8, p. 480.

și creatoare de valori pentru generațiile următoare. Aceasta este adevărata viață, singura care își propune ca ideal comuniunea cu Dumnezeu, adică sfințenia. În acest context se înscrie tematica de față, ea fiind de maximă actualitate pentru perioada istorică pe care o traversăm, în care cu toții încercăm, uneori în mod disperat, să ne recăpătăm sănătatea pierdută printr-o terapie deplină sau vindecare totală.

2. Maslul – precizări terminologice

Etimologic, termenul „maslu”, pe care îl folosim în spațiul liturgic exprimând o acțiune de vindecare, provine din limba greacă, de la cuvintele *ευχή* (rugăciune, făgăduință, legământ, jurământ)⁶ și *έλαιο* (untdelemn, ulei, ulei pentru uns, parfum)⁷, însemnând „rugăciunea untdelemnului”⁸, „sfințirea untdelemnului” sau „binecuvântarea untdelemnului”⁹. Maslul este slujba religioasă săvârșită în cadrul eclezial, care are în centrul său rugăciunea adresată lui Dumnezeu și ungerea bolnavilor cu untdelemnul sfințit, fiind „una dintre cele mai solicitate și frecventate slujbe ale Bisericii Ortodoxe. Acest lucru se datorează faptului că prin această sfântă slujbă ne rugăm pentru tămăduirea de boală a tuturor celor care sunt în suferință trupească și sufletească”¹⁰. În acest sens și datorită importanței sale în viața credincioșilor, Maslul este una din cele șapte Sfinte Taine ale Bisericii prin care ne recăpătăm vindecarea și înfierea noastră în Hristos, ritual liturgic care se săvârșește încă din perioada apostolică și care a fost dezvoltat mult în secolele următoare, dar păstrat cu fidelitate de Biserică. Din acest punct de vedere, „Biserica funcționează ca

⁶ Maurice Carrez & François Morel, *Dicționar grec-român al Noului Testament*, traducere de Gheorghe Badea, Societatea Biblică Interconfesională din România, București, 1999, p. 125.

⁷ *Ibidem*, p. 97.

⁸ Pr. dr. Ioan Mircea, art. „Maslu”, în *Dicționar al Noului Testament*, EIBMBOR, București, 1995, p. 306.

⁹ Pr. prof. dr. Ion Bria, art. „Maslu”, în *Dicționar de teologie ortodoxă. A-Z*, EIBMBOR, București, 1994, p. 248.

¹⁰ Pr. prof. dr. Nicolae D. Necula, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, vol. II, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2001, p. 405.

un canal prin care Dumnezeu transmite chipul Său oamenilor; iar acest chip nu este individual, ci colectiv și eclezial¹¹.

3. Vindecarea – scopul Întrupării Mântuitorului

În spațiul creștin se poate vorbi efectiv de vindecare începând cu Nașterea sau Întruparea Mântuitorului Iisus Hristos în istorie, acesta fiind și scopul Său, și anume să vindece sau să mântuiască lumea din boală și păcat, după cum aflăm din următorul text biblic deosebit de important pentru argumentarea teologică și terapeutică a acestei Sfinte Taine: „Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn, în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica, și de va fi făcut păcate se vor ierta lui. Mărturisiți-vă, deci, unul altuia păcatele și vă rugați unul pentru altul, ca să vă vindecați, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului” (Iacov 5, 14-16). De fapt, Taina Sfântului Maslu se fundamentează pe cuvintele Mântuitorului, Care i-a îndemnat pe apostolii și ucenicii Săi să fie permanent în legătură cu El, mandatându-i să vindece întreaga lume de boală și păcat: „Tămăduiți pe cei neputincioși, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, demonii scoateți-i, în dar ați luat, în dar să dați” (Matei 10, 8). Prin acest mandat oficial primit de la Doctorul Hristos, ucenicii au căpătat puterea necesară să vindece bolile și să scoată demonii (Marcu 3, 15): „Și în orice cetate veți intra și vă vor primi, mâncați cele ce vă vor pune înainte. Și vindecați pe bolnavii din ea și ziceți-le: «S-a apropiat de voi Împărăția lui Dumnezeu»” (Luca 10, 8-9). Fiind convinși de misiunea specială de vindecare la care au fost chemați de Mântuitorul Hristos, ucenicii „mergeau prin sate binevestind și vindecând pretutindeni” (Luca 9, 6), încât „scoteau mulți demoni și ungeau cu untdelemn pe mulți bolnavi și-i vindecau” (Marcu 6, 13).

Din aceste texte scripturistice se poate constata faptul că scopul Întrupării și cea mai importantă preocupare a Mântuitorului în lume este vindecarea și înfierea omului, recăpătarea sănătății, trupești și spirituale, pierdute în spațiul paradisiac. Din acest punct de vedere

¹¹ Paraschiv V. Ion, „Problema omului” în cadrul antropologiei contemporane, în „Glasul Bisericii”, 1970, nr. 5-6, p. 512.

și ținând cont de abordarea prezentă a Tainei Sfântului Maslu, „poruncile dumnezeiești nu sunt altceva decât «rețete» în lupta vindecării noastre. Dar nu ele sunt vindecarea. Vindecarea e restaurarea sănătății noastre duhovnicești: inserarea existenței noastre în harul dumnezeiesc, în Lumina necreată a lui Dumnezeu”¹².

Dumnezeu cere bolnavilor să se pocăiască mai întâi de păcatele lor, să se roage pentru vindecarea sufletului și apoi să ceară vindecarea trupului. În acest sens, Sfinții Părinți ai Bisericii au stabilit că, înainte de a primi harul terapeutic prin Taina Sfântului Maslu, credinciosul trebuie să-și tămăduiască sufletul prin Taina Sfintei Spovedanii, după care să primească Taina Sfintei Euharistii, având conștiința și convingerea totală a faptului că toate „Sfintele Taine restaurează viața duhovnicească și o sporesc, întinerind persoana umană și înveșnicind tinerețea”¹³. Altfel spus, pentru a avea speranța și certitudinea vindecării oferite de Hristos, ca Sursă sau Izvor al sănătății, omul are datoria primă de a conștientiza cauza bolii sale, să o accepte și să o înțeleagă, după care să caute efectiv vindecarea sa prin taina credinței, să sesizeze faptul că începutul suferinței este de fapt lipsa lui Hristos din viața sa. Deși omul de astăzi este preocupat exclusiv de sănătatea fizică sau exterioară, nu trebuie uitat niciodată faptul că toate bolile umane apar în urma abuzurilor sau exceselor de tot felul, încât este foarte important ca omul să descopere calea reală care duce spre vindecarea sa, drumul care duce spre comuniune, nu spre izolare, deoarece comuniunea adevărată se realizează efectiv prin căutarea interioară a lui Hristos. Boala fizică sau trupească produce izolare și singurătate față de aproapele, iar dacă este urmare a păcatului produce singurătate față de Dumnezeu și îndepărtare de Biserica Sa. Din această perspectivă, omul este chemat *să fie, să devină*, nu să rămână încremenit în aceeași stare, întrucât „pentru Ortodoxie omul nu se definește prin ceea ce este, ci prin ceea ce poate deveni, apropiindu-se de arhetipul său, icoana Chipului său, care este Hristos”¹⁴.

¹² Gheorghios D. Metallinos, *Parobia – Hristos în mijlocul nostru*, traducere de Pr. prof. Ioan I. Ică, Editura Deisis, Sibiu, 2004, p. 25.

¹³ Pr. Viorel Sava, *„În Biserica slavei Tale”*. Studii de teologie și spiritualitate liturgică, vol. I, Editura Erola, Iași, 2003, p. 27.

¹⁴ Nikos N. Nissiotis, *Pneumatologia ortodoxă*, traducere de Eduard-George Iorga, în „Teologie și Viață”, 1991, nr. 9-12, p. 189.

În toată activitatea Sa pământească, Mântuitorul Hristos a vindecat nenumărați bolnavi de bolile și neputințele lor, pentru care cerea omului doar *dorința* sinceră de a se vindeca și *credința* fermă a aceluia în puterea Sa. Prin Întruparea Fiului lui Dumnezeu în lume și prin întemeierea Bisericii Sale în ziua Cincizecimii, „Iisus Hristos rămâne prezent în istorie prin Duhul Sfânt, împreună cu trupul Său, Biserica, al cărei Cap este, în care și prin care actualizează fapta Sa răscumpărătoare”¹⁵.

4. Biserica – spital duhovnicesc

Întreaga argumentare biblică în ceea ce privește dorința expresă a lui Dumnezeu de a vindeca creația căzută în păcat conduce la ideea că „Sfânta Scriptură este glasul lui Dumnezeu adresat omului”¹⁶. Acest glas biblic este astăzi permanentizat și actualizat de Biserică, care a primit de la Hristos, prin apostolii Săi, misiunea de a continua procesul de vindecare a lumii prin harul Duhului Sfânt făcut accesibil umanității din momentul Cincizecimii, când se constituie comunitatea eclezială de credință. Cu alte cuvinte, „dacă scopul Întrupării este trimiterea Duhului Sfânt la Cincizecime, scopul Cincizecimii este continuarea Întrupării lui Hristos în viața Bisericii”¹⁷. Din această viziune teologică se poate constata că la baza vindecării bolilor exterioare sau trupești este așezată mai întâi vindecarea sinelui, a interiorului sau a sufletului, datorită legăturii existente și strânse dintre suflet și trup, întrucât dezechilibrele sufletești au consecințe devastatoare asupra sănătății trupești. Biserica afirmă că dacă se îmbolnăvește sufletul, se îmbolnăvește și trupul, iar dacă se vindecă sufletul, prin primirea harului divin în el, se vindecă și trupul, căci „ceea ce este la ochiul sănătos puterea de a vedea, același lucru este lucrarea Duhului în sufletul curat”¹⁸.

¹⁵ Pr. prof. Ion Bria, *Prezența și lucrarea Sfântului Dub în Biserică*, în „Ortodoxia”, 1978, nr. 3, p. 492.

¹⁶ Serghei Bulgakov, *Ortodoxia*, traducere de Nicolae Grosu, Editura Paideia, București, 1997, p. 25.

¹⁷ † Episcop Kallistos Ware, *Ortodoxia, calea dreptei credințe*, traducere de E. Chiosa, G. Jacotă și pr. D. Ailincăi, ediția a II-a, Editura Trinitas, Iași, 1999, p. 119.

¹⁸ Sfântul Vasile cel Mare, *Despre Sfântul Dub, XXVI. Scrieri, partea a III-a*, traducere de Pr. prof. dr. Constantin Cornițescu, în col. „Părinți și Scriitori Bisericești”, vol. 12, EIBMBOR, București, 1988, p. 75.

Pentru a ne convinge pe deplin de legătura intrinsecă dintre boală și păcat, dintre vindecare și pocăință, trebuie să facem apel la momentul biblic al vindecării paralticului de către Hristos la scăldătoarea Vitezda, când i-a spus acestuia: „Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău” (Ioan 5, 14). Aceasta dovedește, încă o dată, că boala trupezască a paralticului a fost cauzată de păcatul sufletesc, că nu se poate vorbi de un trup vindecat și sănătos dacă sufletul nu este în stare de pocăință și de raportare la Hristos și la Biserica Sa. Din această relatare biblică reiese că în Biserică noi conștientizăm cauzele mai adânci ale bolilor noastre și putem sesiza că suferința devine cel mai scurt drum care ne duce la Hristos, că în suferință ni-L dorim pe Hristos din ce în ce mai aproape. Însă nu trebuie să căutăm suferința, ci trebuie să învățăm din suferința altuia, să descoperim sensul ei terapeutic. De aceea, dacă din spital pleci fără să înțelegi ceva legat de viața umană și de sensul său, atunci suferința se amplifică și devine o cruce din ce în ce mai greu de purtat. Un suflet detașat de Dumnezeu prin păcate și patimi nevindecate, un suflet care nu-L primește pe Hristos în casa și în intimitatea sa se poate considera lipsit de viață. De aceea, „noi suntem chemați să fim în comuniune veșnică cu El, împreună cu cei care reflectă în veșnicie sfințenia Sa strălucitoare”¹⁹.

Comuniunea sau legătura omului credincios cu Dumnezeu sugerează foarte clar faptul că vindecarea nu poate avea loc într-un spațiu în care Duhul Sfânt nu este chemat prin rugăciunea epiclezei, ci trebuie să se țină cont și de mediul în care omul caută tămăduirea, deoarece mediul sau spațiul în care omul trăiește și își desfășoară activitatea cotidiană îl predispune spre starea sănătoasă sau bolnavă. Credinciosul primește vindecarea într-un spațiu al vindecărilor și poate transmite, la rândul său, vindecarea, iar din perspectivă creștină acest spațiu nu poate fi altul decât comunitatea eclezială de credință și de viețuire, adică Biserica, înțelegând și ca un spital duhovnicesc. Din acest punct de vedere, „Biserica este martorul permanent al pactului de alianță încheiat între Creator și creatură și

¹⁹ Pr. prof. dr. John Breck, *Darul sacru al vieții*, traducere de Preasfințitul dr. Irineu Pop Bistrițeanul, Editura Patmos, Cluj-Napoca, 2001, p. 17.

pecetluit cu Sângele Omului-Dumnezeu²⁰. În baza acestei alianțe terapeutice, Biserica poate oferi credinciosului speranța redobândirii sănătății, dar, mai ales, oferă spațiul în care darul sănătății să poată fi păstrat intact prin ferirea de virusul păcatului, virus care dizolvă legătura sănătoasă stabilită prin receptarea harului divin. Desigur că „Biserica nu este numai o entitate geografică contemporană, ci este, de asemenea, comuniunea sfinților, a tuturor celor ce sunt în jurul tronului Mielului, cu care și noi suntem una”²¹.

În Biserică, în comuniunea sfinților și în împărtășirea aceleiași credințe terapeutice, Hristos lucrează neîncetat pentru vindecarea noastră, încât s-a spus că „taina nu este un simplu mijloc de administrare a harului, ci lucrarea prin care Hristos constituie Biserica Sa, El Însuși fiind prezent real, în mod sacramental în ea”²², în sensul că actul vindecării presupune, concomitent, o creștere autentică a omului în Hristos, iar această creștere nu poate avea loc în afara Tainelor Bisericii și a Duhului Sfânt, pentru că Duhul este Cel care adună și invită întreaga lume, în dragoste și în adevăr, la primirea vindecării din partea lui Hristos. Cu alte cuvinte, în spațiul tămăduitor al Bisericii, „universalitatea duhului ortodox îmbrățișează și cuprinde nu numai pe toți oamenii, ci și întreaga creație și întreg adevărul”²³.

5. Ideea de *vindecare* în Taina Sfântului Maslu

În Taina Sfântului Maslu se împărtășește credinciosului bolnav, în chip nevăzut, dar real, harul tămăduirii sau alinarea durerii trupesti, al întăririi sufletești și al iertării de păcatele rămase nespovedite,

²⁰ Alexandru Sturdza, *Apărarea Ortodoxiei*, traducere de Lucia Patachi, Editura Albatros, București, 2001, p. 126.

²¹ Pr. prof. dr. Boris Bobrinskoy, *Taina Bisericii*, traducere de Vasile Manea, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2004, p. 273.

²² Diac. Ion Bria, *Aspecte dogmatice ale unirii Bisericilor creștine*, în „Studii Teologice”, 1968, nr. 1-2, p. 57.

²³ *Discursul Sanctității Sale Bartolomeu I, patriarbul ecumenic, cu prilejul primirii titlului de Doctor Honoris Causa al Facultății de Teologie a Universității „Al.I. Cuza” din Iași - 15 octombrie 1997*, în † Bartolomeu I, Patriarhul ecumenic al Constantinopolului, † Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Mărturie ortodoxă la începutul mileniului III creștin*, Editura Episcopiei Dunării de Jos, Galați, 2000, p. 87.

prin ungerea cu untdelemn sfințit, însoțită de rugăciunile preoților, elemente terapeutice prin care „credinciosul trebuie să fie introdus într-o viață și comunitate nouă, străină de viața lumii care ignoră nu numai vindecarea, dar și metoda de realizare a ei. În paralel, credinciosul trebuie să învețe să trăiască în noua viață, părăsind viața lumii. Toate acestea sunt astăzi, din nefericire, foarte greu de înțeles, fiindcă cei care ne numim creștini suntem încurcați cu lumea, iar viața noastră nu diferă în esență de viața necredincioșilor decât numai în unele elemente de «religiozitate» pe care le oferă»²⁴.

Rânduiala slujbei Sfântului Maslu are în componența sa câteva particularități teologice și spirituale, cu profund caracter terapeutic, menite să contribuie la restaurarea sau vindecarea completă a omului, și anume:

- *pocăința profundă*, cerută insistent în canonul liturgic alcătuit de Arsenie²⁵, întrucât dorința omului de vindecare trebuie conjugată cu mărturisirea integrală și sinceră a păcatelor, printr-o stare permanentă de pocăință autentică, de veghe duhovnicească, de dragoste reală pentru Hristos și de pace creștină, deoarece „fără dragoste nimeni nu poate fi creștin și fără pace nimeni nu se poate uni cu Dumnezeu”²⁶;

- *epicleza pentru sfințirea untdelemnului*²⁷ este rugăciunea care reprezintă simbolul milei sau al îndurării dumnezeiești, al bucuriei credinței și al sfințeniei vieții, rugăciune care are în vedere vindecarea sau binecuvântarea omului credincios în numele lui Hristos: „și după cum cineva este binecuvântat în numele lui Hristos, tot așa este binecuvântat în numele Tatălui, al Fiului și al Sfântului Duh, dat fiind că *umul* este numele și *una* este puterea; așadar, atunci când se arată vreo lucrare dumnezeiască, fie a Tatălui, fie a Fiului, fie a Sfântului Duh, aceasta se referă nu numai la Sfântul Duh, ci și la Tatăl și la Fiul; nu numai la Tatăl, ci și la Fiul și la Sfântul Duh”²⁸;

²⁴ Gheorghios D. Metallinos, *op. cit.*, p. 25.

²⁵ *Slujba Sfântului Maslu*, în *Molitfelnic*, EIBMBOR, București, 2006, pp. 127-133.

²⁶ † Patriarhul Iustin, *Discursuri ecumenice. Opera integrală*, vol. 7, Editura Anastasia, București, 2004, p. 20.

²⁷ *Slujba Sfântului Maslu...*, pp. 136-137.

²⁸ Sfântul Ambrozie, *Despre Dubul Sfânt. Cartea întâi, III, 40*, traducere de Pr. dr. Vasile Răducă, Editura Anastasia, București, 1997, p. 45.

- *lectura a șapte pericope scripturistice*, din Apostol și Evanghelie²⁹, care dorește să scoată în evidență faptul că vindecarea nu este una medicală sau sanitară, ci un răspuns de iubire concretă a lui Hristos, Doctorul sufletelor și al trupurilor, la cererea noastră insistentă de a primi ajutor și tămăduire din partea Sa. Această lectură biblică ne îndeamnă și ne cheamă în mod constant „să luăm aminte la cuvântul Scripturii, la cuvântul rugăciunii, fiindcă în el se găsește ascuns Izvorul vieții. El este ascuns, dar Se dezvăluie în măsura în care dorim și ne cultivăm. Cuvântul este unul dintre numele lui Dumnezeu. Se numește Fiu, dar este și Cuvânt, și Dumnezeu și, de aceea, Cuvântul are rădăcini metafizice, adică nu-i așa doar o «gălăgie arbitrară» prin care eu pot să spun ceva și voi puteți înțelege gândirea mea. Cuvântul provine din niște energii dumnezeiești. Prin cuvânt, Dumnezeu a făcut cerul și pământul. Dumnezeu a spus «să fie» și a fost»³⁰;

- *rostirea a șapte rugăciuni*³¹, prin care se cere mila, îndurarea și iubirea Mântuitorului Hristos pentru cel bolnav ca, prin harul Său, să vindece pe cel care solicită și dorește acest lucru, având convingerea faptului că Taina Sfântului Maslu reprezintă rugăciunea Bisericii prin care ne vindecăm sufletul și trupul, ne sfințim viața și activitatea, ne deschidem sufletul ca să intre în el harul tămăduitor al Duhului Sfânt;

- *ungerea cu untdelemnul sfințit, de șapte ori, a bolnavului*, spre deplină sănătate sufletească și trupească, însă atunci „când tămăduirea nu urmează imediat săvârșirii Maslului, ea este anticipată de o mângâiere, o ușurare și întărire sufletească, ce fac din suferință un instrument al mântuirii și o scară către cer»³²;

- *șapte preoți săvârșitori*, care se roagă lui Dumnezeu și invocă mila Sa pentru vindecarea bolnavului respectiv prin restabilirea legăturii de iubire dintre cei doi parteneri, iubire care devine lucrătoare și tămăduitoare, dar și pentru readucerea sa în comuniunea eclezială

²⁹ *Slujba Sfântului Maslu...*, pp. 139-164.

³⁰ *Celălalt Noica – mărturii ale monahului Rafail, însoțite de câteva cuvinte de folos ale părintelui Symeon*, ediție îngrijită de Pr. Eugen Drăgoi și Pr. Ninel Țugui, Editura Anastasia, București, 1994, p. 65.

³¹ *Slujba Sfântului Maslu...*, pp. 142-166.

³² Pr. prof. dr. Ilie Moldovan, *Ortodoxia misionară, stâlp de lumină în lumea contemporană*, Editura Mitropoliei Olteniei, Craiova, 2009, p. 235.

a credinței hristice, în Trupul Său mistic, care este Biserica, unde credinciosul bolnav are posibilitatea să-și regăsească adevărata identitate creștină, primită la Botez. În acest sens, „cea mai clară afirmare a identității creștine este dată de Apostolul Pavel, când spune despre persoana celui botezat: «Căți în Hristos v-ați botezat, în Hristos v-ați îmbrăcat» (Galateni 3, 27)³³. Doar pe baza acestei identități baptismale creștinul suferind poate să-și fundamenteze cererea sa de vindecare. De aceea, „cea dintâi calitate și condiție a identității creștinului o constituie încorporarea în comunitate și participarea totală la viața acesteia”³⁴.

Așadar, elementele terapeutice prezente în slujba liturgică a Tainei Sfântului Maslu amintite mai sus – pocăința, sfințirea untdelemnului, cele șapte lecturi biblice, rugăciuni, ungeri și preoți slujitori – formează „plenitudinea Bisericii, care, întocmai ca un organism, resimte suferința, infirmitatea și neputința unui mădular: «Dacă un mădular suferă, toate mădulele suferă împreună» (I Corinteni 12, 26)³⁵. Cu alte cuvinte, vindecarea are loc în cadrul unei familii ecleziale, spirituale sau duhovnicești, în care predomină iubirea tămăduitoare a lui Hristos și speranța în redobândirea sănătății paradisiace, iar familia de suflet a unui creștin autentic este întotdeauna Biserica.

6. Este (mai este!) benefică Taina Sfântului Maslu astăzi?

Întrebarea care, cu siguranță, mai persistă în gândul și inima omului contemporan este dacă rânduiala liturgică a Tainei Sfântului Maslu și participarea la ea mai sunt actuale și benefice pentru vindecarea credinciosului. Pentru a putea răspunde credibil la această întrebare trebuie să înțelegem că suferința și boala au o semnificație aparte în viața și dinamica Bisericii, în sensul că ele sunt strâns legate de păcat, iertare și mântuire. Creștinul autentic știe că sănătatea fizică nu-i folosește la nimic dacă ea nu este dublată de sănătatea spirituală, dacă ea nu este axată în perspectiva mântuirii sale, iar din acest punct de vedere boala nu trebuie să-l destabilizeze, deoarece ea îi afectează doar trupul, trecător și muritor, nu

³³ Pr. prof. dr. Ion Bria, *Destinul Ortodoxiei*, EIBMBOR, București, 1989, p. 342.

³⁴ *Ibidem*, p. 345.

³⁵ *Idem*, *Maslu...*, pp. 248-249.

și sufletul, chemat la comuniunea veșnică de iubire cu Dumnezeu. Dacă Dumnezeu Se folosește de boală, o face într-un mod pedagogic, pentru că aceasta este un mijloc concret de a-l trezi pe om din nepăsarea față de păcat.

Taina Sfântului Maslu devine o modalitate sigură a vindecării bolilor sufletești și trupești numai în măsura în care omul conștientizează necesitatea renașterii sale spirituale, a reînnoirii vieții, a refacerii legăturii cu Dumnezeu, a ieșirii sale din starea de izolare, după care să-și propună să urmeze un program de viață ortodox. Omului bolnav sufletește sau trupește i se cere să mărturisească în permanență credința ortodoxă sau dreapta credință, să fie ortodox în orice context al vieții cotidiene, și nu doar atunci când vine vorba de statistici sau alte împrejurări ale vieții de zi cu zi. Cu alte cuvinte, „trebuie să avem curajul de a ne întoarce la Sfinții și de Dumnezeu iubitorii Părinți ai Bisericii și la Sfânta Scriptură și să începem din nou să propovăduim Ortodoxia curată”³⁶, cea care ne-a fost transmisă de Fiul lui Dumnezeu, să-i avem pe Părinții Bisericii ca modele autentice în demersul nostru de a ne recăpăta sănătatea.

Hristos oferă harul Său și vindecarea completă doar celor care cred sincer în El, care își manifestă disponibilitatea să-L accepte în viața lor, care caută mai întâi vindecarea sau mântuirea sufletului și după aceea solicită recăpătarea sănătății trupului. Efectul tainei nu este întotdeauna evident, deoarece se poate constata de cele mai multe ori că omul bolnav nu își propune să se întâlnească mai des cu Hristos, îndeosebi în cadrul Sfintei Liturghii, neglijând, astfel, roadele sau consecințele benefice ce îi sunt oferite de Mântuitorul. După cum am văzut, Maslul este o rugăciune adresată lui Dumnezeu și, ca orice altă rugăciune de cerere plină de speranță, îndeplinirea ei depinde, pe de o parte, de credința noastră fermă în Fiul lui Dumnezeu și de dorința sinceră de a ne schimba viața în bine, iar pe de altă parte depinde de atotștiința și bunătatea divină, în sensul că Dumnezeu știe ce este cu adevărat folositor pentru om și hotărăște cu înțelepciune momentul în care credinciosul se poate bucura de vindecarea rănilor sale.

³⁶ IPS Lazăr Puhalo, *Căile Ortodoxiei contemporane*, traducere de Mihnea Gafița, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2003, p. 123.

Concluzii

Din cele prezentate succint mai sus se poate concluziona faptul că viața sănătoasă este darul lui Dumnezeu, care trebuie respectat și păstrat, iar dinamica vieții reprezintă spațiul și timpul în care omul își caută permanent vindecarea sufletească și trupească, tinde spre un sens terapeutic al existenței sale, pentru a nu întuneca sau virusa frumusețea darului lui Dumnezeu. Frumusețea vindecării noastre devine evidentă atunci când suntem capabili să mulțumim lui Hristos pentru darul vieții.

Taina Sfântului Maslu este lucrarea sfântă săvârșită în numele Sfintei Treimi, de preoții Bisericii, prin care se împărtășește credinciosului bolnav harul nevăzut al vindecării bolilor sufletești și trupești, recâștigarea speranței în puterea terapeutică a lui Hristos, iertarea păcatelor și înfierea în comunitatea eclezială de credință.

Vindecarea omului face parte din „programul” terapeutic inițiat de Hristos, începând cu momentul Întrupării Sale în istoria umanității. Pentru cei care primesc tămăduirea este un moment de sărbătoare, după modelul biblic, însă trebuie avut în vedere că „sărbătoarea creștină nu mai este o simplă amintire a unor fapte evanghelice sau aghiografice (din viața sfinților) petrecute odată pentru totdeauna, ci afirmarea realității acestor fapte”³⁷.

Biserica a fost înzestrată de Hristos cu toate „medicamentele” harice utile, care să anihileze și să distrugă virusul păcatului, să combată orice pată care știrbește sănătatea credinciosului și să intensifice relația cu Dumnezeu. De altfel, o igienă corespunzătoare a sufletului conduce în mod evident la restabilirea comuniunii cu Hristos.

Cheia vindecării noastre depline trebuie căutată în legătura permanentă pe care ar trebui să o avem cu Hristos, în disponibilitatea noastră de a ne propune să fim parteneri ai lui Hristos, în intenția noastră de a ne schimba modul de a trăi și în capacitatea noastră de a înțelege că suntem într-o dependență cauzală de Dumnezeu. De fapt, „pentru gândirea teologică, existența tuturor lucrurilor e în dependență cauzală de Ființa lui Dumnezeu. Dacă El e adevărul, toate lucrurile adevărate sunt condiționate de El; dacă El e binele,

³⁷ Arhim. lect. dr. Vasile Miron, *Scrieri de teologie liturgică și pastoral-misionară*, EIBMBOR, București, 2002, p. 28.

toate lucrurile bune sunt condiționate de El; dacă El e frumusețea, toate lucrurile frumoase sunt condiționate de El. Precum teologia nu poate gândi adevărurile de credință și legile morale fără această temelie transcendentă, tot astfel nu poate concepe ideea de frumos fără fundamentul frumuseții transcendente”³⁸.

Astăzi, utilitatea Tainei Sfântului Maslu este de necontestat, dat fiind faptul că orice om, indiferent de vârstă, de stare materială, de rang social, de pregătire profesională sau de etnie, are nevoie de vindecare, iar adevărata vindecare, pentru viața pământească, dar și pentru viața cerească, nu poate fi obținută decât de la Hristos, Vindecătorul umanității.

³⁸ Nichifor Crainic, *Nostalgia paradisului*, ediția a II-a, Editura Moldova, Iași, 1994, p. 101.